

GREEN BANKING ТА ЙОГО РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

Худолій Юлія Сергіївна*, кандидат економічних наук, доцент
Кулинич Аріна Олексіївна**, магістрант
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

*ORCID 0000-0002-6962-3236

**ORCID 0009-0004-8487-3200

© Худолій Ю.С., 2024

© Кулинич А.О., 2024

Стаття отримана редакцією 17.11.2024 р.

The article was received by editorial board on 17.11.2024

Вступ. У нинішніх умовах, коли екологічні проблеми стають все більш нагальними, значущість сталого розвитку та переходу до «зеленої» економіки зростає. У цьому контексті важливу роль відіграє green banking, який використовує фінансові інструменти для підтримки екологічно чистих і енергоефективних проєктів. Для України, що стикається з екологічною та економічною нестабільністю, розвиток green banking може стати ключовим чинником у забезпеченні сталого економічного зростання, екологічної стабільності та відбудові на засадах сталого розвитку.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Дослідженням концепції green banking займається значна кількість дослідників, кожен з яких вивчає окремі аспекти цього питання.

Так дослідники Bahl S. [1], Singh H. та Singh B.P. [11], Prasetyo M.H. [8] та Kapoor N. [5], вивчають екологічно відповідальний банкінг у межах концепції green banking. Ця концепція спрямована на вирішення глобальних екологічних проблем, зокрема зміни клімату, забруднення повітря та втрати біорізноманіття, з акцентом на баланс економічної вигоди та екологічної стратегії. Прихильники green banking вважають, що довгострокові проєкти, які враховують природні закони, є економічно ефективними, тоді як проєкти без урахування екологічних наслідків можуть бути шкідливими.

У дослідженнях авторів San-Jose L. [10], Paulet E., Parnaudeau M., Relano F. [7], аналізується питання «етичного» банкінгу, під яким розуміється банківська діяльність, що базується на принципах економічної стійкості, екологічної відповідальності, соціальної інтеграції, етики та прозорості.

У своїй роботі Butzbach O. та Mettenheim K. [3] розглядають «альтернативний» банкінг як нову форму банківської діяльності, покликану генерувати не лише економічні вигоди, але й соціальні та екологічні переваги.

Дослідники зазначають значні переваги green banking на ринках капіталу завдяки сучасним фінансовим інструментам. Наприклад, Robins N. і McDaniels J. наголошують на вдосконаленні банківських процесів через нові методи аналізу екологічних ризиків, оцінки природного капіталу та вивчення зв'язків між екологічними й фінансовими факторами, що впливають на кредитування банків [9].

Метою написання статті є дослідження green banking та аналіз його розвитку в Україні та світі, виявлення основних проблем та подальших перспектив розвитку green banking в Україні, зокрема у відновленні економіки після військового конфлікту.

Основний матеріал і результати. Концепція green banking базується на зростаючому усвідомленні суспільством важливості збалансованого економічного розвитку, що враховує не лише економічні, а й екологічні та соціальні аспекти. Перші кроки в цьому напрямі були зроблені ще в середині 20-го століття з появою організацій і рухів, орієнтованих на захист довкілля, хоча термін «green banking» виник пізніше. Одним із перших прикладів є Triodos Bank, заснований у 1980 році в Нідерландах, який у 1990 році розпочав стратегію «зелених» фондів для фінансування екологічних програм. Лише у 21 столітті green banking отримав конкретне визначення, що супроводжувалося посиленою

увагою до зменшення впливу банківської діяльності на довкілля. Це включало такі заходи, як: зменшення використання паперу, впровадження електронного документообігу та застосування відновлюваних джерел енергії в обслуговуванні клієнтів.

Розвиток наукового розуміння «відповідального» банкінгу призвів до появи кількох напрямків досліджень (рис. 1), що вивчають діяльність фінансових установ, які не ставлять на перше місце максимізацію економічної ефективності за будь-яку ціну.

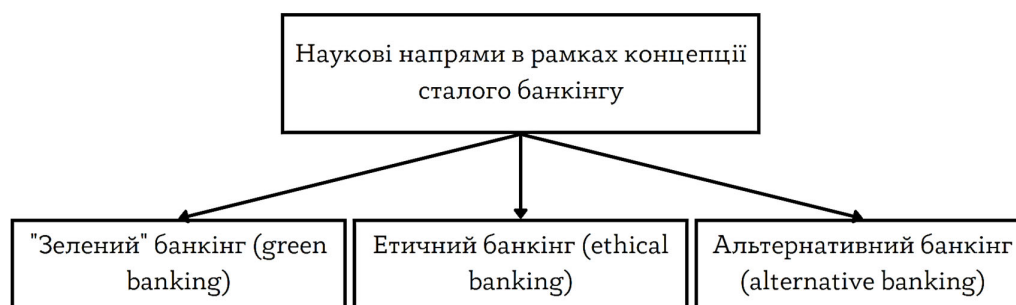

Рис. 1. Концепція сталого банкінгу

Загалом, концепція green banking передбачає, що банки сприяють сталому розвитку, підтримуючи екологічну стійкість та мінімізуючи негативний вплив на довкілля.

Розвиток банківської діяльності та диверсифікація стратегій на світовому ринку створюють нові можливості для «зелених» банків. Щоб досягти конкурентної переваги, їм необхідно пропонувати різноманітні фінансові продукти для екологічних програм і проектів для широкого спектра клієнтів – від компаній до приватних осіб. Ця стійка тенденція посилюється розвитком інструментів green banking, таких як кредитування, «зелене» страхування, сек'юритизація активів, «зелені» інвестиції, облігації та інше (рис. 2). Ці механізми відіграють ключову роль у фінансуванні та підтримці екологічних проектів та ініціатив. Позики, збільшення кредитних лімітів та часткові кредитні гарантії надають клієнтам можливість отримати фінансування для проектів з енергоефективності та розвитку відновлюваної енергетики [16].

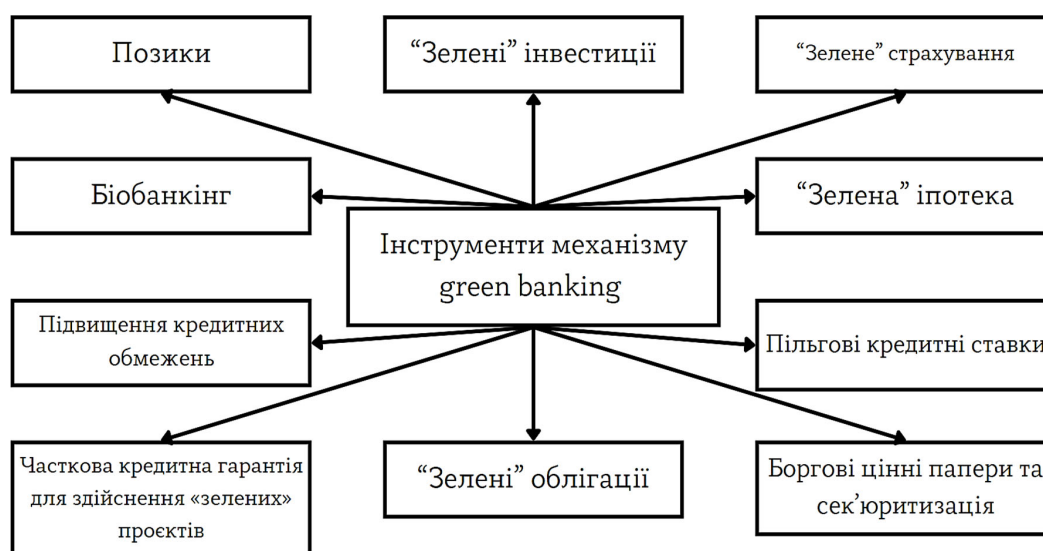

Рис. 2. Комплекс основних інструментів механізму реалізації green banking

Джерело: [14]

Ці механізми не тільки забезпечують фінансову підтримку екологічних проектів, але й спонукають бізнес та приватних клієнтів застосовувати більш сталий підхід у діяльності. Використання

енергоефективних технологій та відновлюваної енергетики допомагає скоротити викиди та покращити екологічну ситуацію загалом. Банки також можуть розробляти програми й послуги для підвищення екологічної свідомості клієнтів, надаючи консультації та рекомендації щодо екологічних рішень у повсякденній діяльності. Такий підхід сприяє не лише економії коштів і поліпшенню фінансових результатів, але й збереженню довкілля та підтриманню екологічної стійкості в майбутньому.

«Зелені» інвестиції підтримують підприємства та проекти з високими екологічними стандартами, спрямовані на захист довкілля. Вони допомагають досягати таких важливих цілей як: скорочення викидів парникових газів, збереження природних ресурсів, підвищення рівня життя, покращення здоров'я населення та зниження екологічних ризиків. Також ці інвестиції сприяють розвитку нових ринків та створенню робочих місць у сферах екологічної інфраструктури та технологій.

Україна розвиває зелені інвестиції, зосереджуючи увагу на енергоефективності та відновлюваній енергетиці. Зелені інвестиції в Україні сприяють не лише сталому розвитку країни, а й сприяють залученню іноземних інвесторів та розвитку міжнародного співробітництва в цій сфері.

Проте, існують кілька чинників, що обмежують розвиток «зелених» інвестицій в Україні. По-перше, нестабільність економічних показників, високі відсоткові ставки та інфляція ускладнюють інвестиційний клімат. По-друге, значний технологічний розрив з розвиненими країнами обмежує впровадження інновацій. Також низький рівень інноваційної активності поглиблює цей розрив, що знижує інвестиційну привабливість. Вирішальним фактором є зростання корупції, яка заважає сталому розвитку та підриває довіру до бізнес-середовища.

«Зелені» облігації та боргові цінні папери залучають інвесторів до фінансування проектів, спрямованих на скорочення викидів парникових газів і підвищення енергоефективності, працюючи аналогічно звичайним корпоративним та державним облігаціям. Випускаються вони для підтримки екологічних ініціатив, а інвестори отримують дохід після погашення. Крім того, податкові пільги роблять їх ще більш привабливими. До «зелених» облігацій належать, зокрема, кліматичні, блакитні, лісові та облігації для збереження природи.

В Україні екологічні інвестиції розвиваються завдяки ухваленню законів та міжнародних угод. Зокрема, закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» розширив поняття «зелених» облігацій, визначивши напрямки фінансування та учасників, здатних реалізовувати або фінансувати екопроекти [15].

Сек'юритизація активів, яка передбачає об'єднання різних активів для випуску цінних паперів і їх подальший продаж інвесторам, дозволяє банкам мобілізувати капітал для екологічно чистих проектів. Такий підхід розширює можливості фінансування, залучаючи інвесторів, зацікавлених в екологічних і соціально відповідальних інвестиціях. Це сприяє розвитку ринку «зелених» цінних паперів і підвищує обсяги інвестицій у сталий розвиток.

«Зелене» банківське кредитування означає будь-який вид кредитного продукту, наданий спеціально для фінансування або рефінансування екологічних проектів, як нових, так і вже існуючих. Це може включати як повне, так і часткове фінансування, і може надаватися за ринковою або нижче ринкової процентною ставкою [2; 6].

Банківські кредити залишаються основним засобом фінансування довгострокових «зелених» проектів. Хоча банки зазвичай не зацікавлені у пролонгації заборгованості, а позичальники у високих відсоткових ставках, «зелені» кредити, розроблені згідно з корпоративними кредитними політиками банків, здатні не лише оптимізувати кредитний портфель, але й зменшити кредитні, економічні та юридичні ризики. Це підвищує репутацію банку та його конкурентоспроможність на ринку.

Останні роки характеризуються зростанням уваги до ризиків, пов'язаних зі зміною клімату, що впливає на підходи до інвестування. Введення нових стандартів, таких як ESG (екологічні, соціальні та управлінські критерії), розширило набір фінансових інструментів у фінансовому секторі, залучаючи більше інвестицій у стійкі та екологічні проекти. Рух «зелених» фінансів набув популярності, а інвестори дедалі більше прагнуть зробити свої портфелі стійкими.

«Зелені» облігації є важливим фінансовим інструментом для підтримки екологічних проектів у сферах, як-от відновлювана енергетика, екологічно чистий транспорт, управління відходами та водними ресурсами. За останнє десятиліття їхній обсяг випуску зріс експоненційно, досягнувши майже 700 мільярдів доларів США у 2023 році, і вони стали ключовим інструментом для зниження ризиків, пов'язаних зі зміною клімату.

Як повідомляє видання Global Sustainable Investment у своєму щорічному звіті за 2022 рік, то 30,3 трильйона доларів США було інвестовано в активи сталого інвестування у всьому світі [4]. Враховуючи значні зміни в методології та обсягах активів у США, аналіз тенденцій був проведений без врахування даних з цієї країни. Згідно з отриманими даними, відзначено збільшення на 20% у частці стійких інвестицій, які зросли з 18,2 до 21,9 трильйонів доларів США.

В таблиці 1 зображено динаміку активів сталого інвестування в світі в період 2016–2022 роки.

Таблиця 1

Динаміка активів сталого інвестування в світі в період 2016–2022 років, трлн дол.

Регіон	2016	2018	2020	2022
Європа	12,04	14,075	12,017	14,054
Канада	1,086	1,699	2,423	2,358
Австралія та Нова Зеландія	0,516	0,734	0,906	1,22
Японія	0,474	2,18	2,874	4,289
Проміжний підсумок (трлн. дол. США)	14,116	18,688	18,22	21,921
Відсоткова зміна	–	32,39	-2,50	20,31
США	8,723	11,995	14,081	8,4
Всього (трлн. дол. США)	22,839	30,683	32,301	30,321
Відсоткова зміна	–	34,34	5,27	-6,13

Згідно з наданими даними, вартість активів сталого інвестування зросла в більшості регіонів, таких як Європа, Австралія, Нова Зеландія та Японія. В Європі обсяг сталих інвестицій збільшився з 12 трильйонів доларів у 2020 році до 14 трильйонів у 2022 році. Проте частка сталих активів зменшується приблизно на 5% щорічно через посилення регуляторних вимог та перехід до більш консервативної звітності, що робить визначення сталого інвестування чіткішим у міру розвитку сектора. За даними Climate Bonds Initiative, на кінець 2023 року обсяг випущених «зелених» облігацій перевищив 700 мільярдів доларів. (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка випуску «зелених» облігацій за регіонами у 2014–2023 роках, млрд дол.

Регіон	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Африка	0,4	0,5	0,3	0,4	0,8	1,1	1,4	1,5	1,4	2,9
Азіатсько-Тихоокеанський регіон	1,6	4,6	41,8	52,6	67	110	83,8	218,7	227,2	268,6
Європа	23,7	25,1	30,6	70,1	90,9	138,9	188,2	331,1	286,9	350,8
Латинська Америка	0,2	1,1	3,7	9	3,3	10,1	12,1	12,1	8,3	6,8
Північна Америка	7,4	14,7	22,1	52,2	43,1	77,1	72,5	123,2	95,5	80,2

Як видно з наведеної таблиці, Європа є світовим лідером з випуску «зелених» облігацій, випустивши їх у 2023 році на суму 350,8 млрд. дол.

У 2022 році активність на світових ринках капіталу знизилася через повномасштабне вторгнення РФ в Україну, яке призвело до зростання цін на енергоносії, інфляції та підвищення відсоткових ставок. Серед європейських країн лідером за кількістю випусків «зелених» облігацій стала Німеччина, яка уклала угод на 69,5 млрд доларів, активно розвиваючи інфраструктуру для екологічного фінансування та проєктів зі скорочення викидів. Швеція та Франція також показали значні результати: Швеція уклала 158 угод на 16,2 млрд доларів, а Франція – 107 угод на 33 млрд доларів, що свідчить про високий інтерес цих країн до екологічних інвестицій.

Випуск «зелених» облігацій відображає зростаючий попит на стійкі інвестиції та прагнення країн досягати кліматичних цілей, підтримуючи проєкти з відновлюваної енергетики, енергоефективності та «зелених» будівель. Україна у 2022 році не уклала жодної угоди щодо «зелених» облігацій, що можна пояснити зосередженістю ресурсів на економічних та політичних викликах, пов'язаних із війною. У 2021 році Україна мала одну угоду на 800 млн доларів, що свідчило про її наміри в галузі сталого розвитку, але через надзвичайні обставини ці плани були відкладені. Відсутність угод у 2022 році – тимчасова пауза, яка не означає відмови від «зелених» ініціатив.

Енергетика, будівництво та транспорт є основними джерелами викидів парникових газів та інших негативних впливів на навколишнє середовище, тому саме на ці сектори спрямовується найбільша кількість зелених облігацій (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка використання надходжень від емісії «зелених» облігацій по секторах в 2018–2023 роках, млрд дол.

Сектор	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Енергетика	53,7	87,6	105,4	206,7	166,5	206,5
Будівництво	48,3	82,4	84,2	169,6	126,7	107,7
Транспорт	30,7	53,1	67,8	97,9	95,8	126,8
Вода	20,4	25	18,4	35,9	35	32,5
Відходи	7,6	10	7,9	25,2	24,6	29,8
Використання земельних ресурсів	7,3	9	15,3	30,4	27,5	37,1
Промисловість	0,8	1,9	1,4	7,9	4,3	11,3

Як показано в таблиці, сектор енергетики отримує найбільші надходження від випуску «зелених» облігацій, зростаючи з 53,7 млрд доларів у 2018 році до 206,5 млрд доларів у 2023 році. Оскільки енергетика є значним джерелом викидів парникових газів, зростаюча популярність «зелених» облігацій у цьому секторі підкреслює інтерес до відновлюваних джерел енергії та енергоефективних технологій.

В Україні концепція green banking тільки набирає оберти, що створює певні виклики для банківського сектору. Це включає значні інвестиції в новітні технології та інфраструктуру, адаптацію до стандартів сталого розвитку та необхідність підвищення обізнаності клієнтів, багато з яких поки не усвідомлюють переваг green banking.

Таблиця 4

Виклики пов'язані з реалізацією green banking в Україні

№	Виклик	Сутність	Можливості вирішення
1	Недостатня обізнаність та попит	Багато клієнтів банків, а також самі банківські установи не завжди розуміють всі переваги green banking, що зменшує попит на екологічно чисті банківські продукти та послуги	1. Інформаційні кампанії для підвищення обізнаності населення та бізнесу про переваги green banking; 2. Розробка та впровадження програм для підвищення компетенції банківських працівників у сфері green banking; 3. Співпраця з неурядовими організаціями для поширення знань про green banking
2	Економічна нестабільність	В умовах економічної нестабільності та високої інфляції, пріоритети можуть зміщуватись в сторону більш традиційних та менш ризикованих інвестицій	1. Надання державних гарантій для інвестицій у зелені проекти з метою зниження ризиків; 2. залучення міжнародних фінансових організацій для підтримки зелених ініціатив в Україні.
3	Недостатня державна підтримка	Відсутність чіткої та стабільної державної політики та стимулів для розвитку green banking	1. Впровадження національної стратегії з підтримки green banking, включаючи податкові пільги та інші стимули для банків та їх клієнтів; 2. Створення сприятливого регуляторного середовища для зелених інвестицій, включаючи спрощення процедур і зменшення бюрократичних бар'єрів; 3. Запуск державних програм фінансування та підтримки зелених проектів.
4	Високі стартові витрати	Впровадження нових технологій, таких як онлайн-банкінг, потребує значних початкових інвестицій	1. Співпраця банків з технічними партнерами для спільного фінансування та впровадження інноваційних рішень; 2. залучення фінансування від міжнародних організацій та фондів для покриття початкових витрат на впровадження зелених технологій; 3. Надання пільгових кредитів для банків, що інвестують у green banking, для зниження фінансового навантаження

Серед основних викликів розвитку green banking є високі витрати на спеціалізоване обладнання для впровадження відновлювальних та переробних технологій, спрямованих на скорочення використання паперу та зменшення інших екологічних наслідків у банківській діяльності. Хоча такі інвестиції потребують значних капіталовкладень, їх реалізація є важливою для сталого розвитку та забезпечення прибутковості банків у довгостроковій перспективі.

Нині важливо сприяти створенню «зеленого» банку в Україні для фінансування післявоєнного відновлення, що підтримуватиме інвестиції в низьковуглецеву, кліматично стійку економіку. Досвід інших країн у розвитку «зелених» банків може стати основою для створення ефективного фінансового інструменту в рамках «Плану відновлення України». Такі банки можуть виконувати функції розвитку та координації, сприяючи відбудові та підтримці екологічних проєктів. АТ «Укргазбанк», маючи відповідний досвід, може відіграти роль координаційного центру green banking в Україні [13].

Україна має унікальну можливість не лише відновити, але й повністю перетворити свою економіку. Замість відновлення радянської інфраструктури та пошкоджених галузей, можна створити декарбонізовану економіку, засновану на відновлюваних джерелах енергії, електрифікації, цифрових технологіях та інноваціях у промисловості. Післявоєнне відновлення має охоплювати не лише відбудову інфраструктури, промисловості та житла, а й визначення довгострокових пріоритетів сталого розвитку, що ґрунтуються на екологічних та енергоефективних рішеннях.

«Зелений» перехід може забезпечити Україні економічну стабільність, міжнародну конкурентоспроможність та екологічні переваги. Інвестиції у відновлювану енергетику, як-от вітрову та сонячну, та екологічний громадський транспорт допоможуть знизити залежність від вичерпаного палива та скоротити викиди парникових газів.

Для впровадження green banking в Україні необхідно зосередитися на кількох ключових аспектах: розробці нормативно-правової бази, встановленні чітких екологічних стандартів, підвищенні обізнаності серед клієнтів та співробітників банків і фінансовій підтримці інноваційних проєктів. Комплексний підхід та використання міжнародного досвіду дозволять ефективно інтегрувати екологічні принципи сталого розвитку у фінансову систему України, сприяючи екологічно відповідальному та економічно вигідному розвитку.

Висновки. Green banking – це концепція, за якою банки сприяють сталому розвитку через підтримку екологічної стійкості та зменшення негативного впливу на довкілля. Більшість дослідників вивчають цей напрям з метою досягнення трьох ключових переваг: підвищення економічної ефективності, зменшення екологічного впливу та покращення соціального іміджу банків.

Аналіз показав, що «зелені» облигації стали важливим інструментом green banking для залучення капіталу на екологічні проєкти, а їхня популярність свідчить про потенціал у досягненні екологічних цілей і стійкого фінансування.

Подолання викликів впровадження green banking в Україні вимагає уваги до ключових аспектів: створення законодавчої бази, впровадження екологічних стандартів, підвищення обізнаності клієнтів і працівників банків. Комплексний підхід та застосування міжнародного досвіду дозволять Україні ефективно впровадити принципи сталого розвитку в фінансову систему та зробити внесок в екологічно відповідальний розвиток країни.

Отже, green banking має потенціал стати рушійною силою сталого розвитку в Україні, забезпечуючи екологічну, економічну та соціальну стабільність для майбутніх поколінь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Bahl S. Green banking – the new strategic imperative. *Asian Journal of Research in Business, Economics and Management*. 2020. Vol. 2. № 2. P. 767–775.
2. Berrou R., Ciampoli N., Marini V. Defining green finance: Existing standards and main challenge. In: Migliorelli M., Dessertine P., eds. *The rise of green finance in Europe: Opportunities and challenges for issuers, investors and marketplaces*. Cham : Palgrave Macmillan, 2019. P. 31–51.
3. Butzbach O., Mettenheim K. Alternative banking and theory. *Accounting, Economics, and Law: A Convivium*. 2015. Vol. 5. № 2. P. 105–171.
4. Global sustainable investment review 2022. GSIA. URL: <https://www.gsi-alliance.org/members-resources/gsir2022/> (дата звернення: 25.04.2024).
5. Kapoor N. Green banking: a step towards sustainable development. *International Journal of Research in Management, Economics and Commerce*. 2016. Vol. 7. P. 69–72.

6. Luo C., Fan S., Zhang Q. Investigating the influence of green credit on operational efficiency and financial performance based on hybrid econometric models. *International Journal of Financial Studies*. 2017. Vol. 5. № 4. URL: <https://www.mdpi.com/2227-7072/5/4/27/html> (дата звернення: 20.09.2024).
7. Paulet E., Parnaudeau M., Relano F. Banking with ethics: strategic moves and structural changes of the banking industry in the aftermath of the subprime mortgage crisis. *Journal of Business Ethics*. 2015. Vol. 131. № 1. P. 199–207.
8. Prasetyo M.H. Green banking concept as a positioning strategy to gain brand image. First International Conference on Economics and Banking. 2021. P. 13–17.
9. Robins N., McDaniels J. Greening the Banking System. *UNEP Inquiry Working Paper*. 2021. Vol. 16, №. 12. URL: https://unepinquiry.org/wp-content/uploads/2016/09/4_Greening_the_Banking_System.pdf (дата звернення: 20.09.2024).
10. San-Jose L., Retolaza J.L., Gutierrez-Goiria J. Are ethical banks different? A comparative analysis using the radical affinity index. *Journal of Business Ethics*. 2021. Vol. 100. № 1. P. 151–173.
11. Singh H., Singh B.P. An effective & resourceful contribution of green banking towards sustainability. *International Journal of Advances in Engineering Science and Technology*. 2019. Vol. 1, № 2. P. 41–45.
12. World's Biggest Banks Made \$3 Billion on Green Debt in 2023. Bloomberg. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-01-03/world-s-biggest-banks-made-3-billion-on-green-debt-last-year> (дата звернення: 25.09.2024).
13. Крилова О. та ін. Проблеми розвитку «зеленого» банкінгу в Україні. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2023. Т. 81. № 1. С. 68–75. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2023/1/EV20231_068-075.pdf (дата звернення: 25.09.2024).
14. Луців Б. та ін. Роль зеленого банкінгу в забезпеченні цілей сталого економічного розвитку. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2024. Т. 1. № 54. С. 23–36. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.1.54.2024.4250> (дата звернення: 27.09.2024).
15. Сковородка В., Рябич Ю. «Зелені» облигації як фінансовий інструмент сталого розвитку та перспективи їх застосування в Україні. *Драйвери інновацій в економіці та фінансах: глобальні виклики та перспективи*: матеріали міжнар. науково-практ. конф. молодих дослідників, м. Київ, 27 жовт. 2021 р. С. 154–155. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45131/1/Збірник2021_10_27.pdf#page=154 (дата звернення: 27.09.2024).
16. Худолій Ю.С., Кулинич А.О. Інструменти та переваги застосування «зеленого» банкінгу. *Економічна безпека: держава, регіон, підприємство*: матеріали VIII Міжнар. науково-практ. конф., м. Полтава, 16 трав. 2024 р. Полтава, 2024. С. 158–161.
17. Худолій Ю.С., Гончаров О.Г. Вплив зеленого FinTech на фінансовий ринок: міжнародний досвід. *Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., 23 листоп. 2023 р. Полтава : Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2023. С. 2.
18. Худолій Ю.С., Глушко А.Д. Environmental and economic risks in the context of fintech development. The 6th International scientific and practical conference “Methodical and practical methods of creating inventions”, (October 24–27, 2023) Sofia, Bulgaria. International Science Group. P. 42–47.
19. Худолій, Ю.С. Тенденції у розвитку кліматичних FinTech-компаній: досвід ЄС. *Актуальні проблеми розвитку фінансів в умовах цифровізації економіки України*. 2024. С. 122–124.

REFERENCES:

1. Berrou R., Ciampoli N., & Marini V. (2019a) Defining Green Finance: Existing Standards and Main Challenges. *Palgrave Studies in Impact Finance*. Springer International Publishing. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-22510-0_2
2. Berrou R., Ciampoli N., Marini V. (2019) Defining Green Finance: Existing Standards and Main Challenges. In: Migliorelli, M., Dessertine, P. (eds) *The Rise of Green Finance in Europe*. Palgrave Studies in Impact Finance. Palgrave Macmillan, Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-22510-0_2
3. Butzbach Olivier & von Mettenheim Kurt E. (2015) Alternative Banking and Theory. *Accounting, Economics, and Law: A Convivium*, De Gruyter, vol. 5(2), pp. 105–171.
4. Global Sustainable Investment Review 2022. *GSIA*. Available at: <https://www.gsi-alliance.org/members-resources/gsir2022/>
5. Kapoor N., Jaitly M., & Gupta R. (2016) Green Banking: A step towards Sustainable Development. *International Journal of Research in Management, Economics and Commerce*, no. 06 (07), pp. 69–72. Available at: https://indusedu.org/pdfs/IJRMEC/IJRMEC_888_92713.pdf
6. Luo C., Fan S., & Zhang Q. (2017) Investigating the Influence of Green Credit on Operational Efficiency and Financial Performance Based on Hybrid Econometric Models. *International Journal of Financial Studies*, no. 5(4). DOI: <https://doi.org/10.3390/ijfs5040027>
7. Paulet E., Parnaudeau M., & Relano F. (2015) Banking with ethics: Strategic moves and structural changes of the banking industry in the aftermath of the subprime mortgage crisis. *Journal of Business Ethics*, no. 131 (1), pp. 199–207. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10551-014-2274-9>
8. Prasetyo Mohamad (2015) Green Banking Concept as A Positioning Strategy to Gain Brand Image. DOI: <https://doi.org/10.2991/iceb-15.2015.3>
9. Robins N., & McDaniels J. (2016) Greening the Banking System. *UNEP Inquiry Working Paper*, no. 16 (12). Available at: https://unepinquiry.org/wp-content/uploads/2016/09/4_Greening_the_Banking_System.pdf

10. San-Jose L., Retolaza J. L., & Gutierrez-Goiria J. (2011) Are Ethical Banks Different? A Comparative Analysis Using the Radical Affinity Index. *Journal of Business Ethics*, no. 100(1), pp. 151–173. Available at: <http://www.jstor.org/stable/41475832>
11. Singh H., & Singh B. P. (2013) An Effective & Resourceful Contribution of Green Banking towards Sustainability. *International Journal of Advances in Engineering Science and Technology*, vol. 1, no. 2, pp. 41–45.
12. Quinson T. (2024) *World's Biggest Banks Made \$3 Billion on Green Debt in 2023*. Bloomberg. Available at: https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-01-03/world-s-biggest-banks-made-3-billion-on-green-debt-last-year?utm_source=website&utm_medium=share&utm_campaign=copy.
13. Krylova O. V., Zamkovyy O. I., Horiacha O. I., & Fedorova O. H. (2023) Problems of the development of «green» banking in Ukraine. *Economic Bulletin of Dnipro University of Technology*, no. 81, pp. 68–75. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/81.068>
14. Lutsiv B., Dziubliuk O., Chaikovskiy Y., Lutsiv P., & Chaikovskiy Y. (2024) The role of green banking in ensuring the goals of sustainable economic development. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, no. 1(54), pp. 23–36. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.54.2024.4250>
15. Skovorodka V., & Riabchych Y. (2021) «Green» bonds as a financial instrument for sustainable development and prospects for their application in Ukraine. *Drivers of innovation in economics and finance: global challenges and prospects*. Available at: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45131/1/Збірник2021_10_27.pdf#page=154
16. Khudolii Y., & Kulynych A. (2024) Tools and advantages of using «green» banking. *Economic security: state, region, enterprise*, pp. 158–161.
17. Khudolii Y., & Honcharov O. (2023) The impact of green FinTech on the financial market: international experience. *Development of the financial market in Ukraine: threats, problems and prospects*, pp. 33–34. Yuriy Kondratyuk National University.
18. Khudolii Y., & Hlushko A. (2024) Environmental and economic risks in the context of fintech development. *Methodical and practical methods of creating inventions*, pp. 42–47. International Science Group.
19. Khudolii Y. (2024) Trends in the development of climate FinTech companies: EU experience. *Current problems of financial development in the context of digitalization of the Ukrainian economy*, pp. 122–124. Vasyl Stus Donetsk National University. Available at: <https://japfd.donnu.edu.ua/article/view/15925>

УДК 336.71:502.131

JEL G21, G10, Q01

Худолій Юлія Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». **Кулинич Аріна Олексіївна**, магістрантка, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». **Green banking та його розвиток в Україні.**

Стаття присвячена аналізу концепції green banking як інструменту сталого розвитку та післявоєнного відновлення економіки України. У дослідженні підкреслюється зростаюча роль «зелених» банківських технологій, таких як кредитування, «зелені» облигації, сек'юритизація активів, а також фінансових інструментів, спрямованих на підтримку екологічних та енергоефективних проєктів. Проаналізовано міжнародний досвід green banking, зокрема успішні приклади Європи, США та Японії, де застосування цих інструментів забезпечило стійке фінансування екологічних ініціатив. У дослідженні висвітлені актуальні проблеми впровадження green banking в Україні, серед яких недостатня обізнаність клієнтів, економічна нестабільність, технологічний розрив та недостатня державна підтримка. Авторами розглядаються шляхи їх мінімізації та подолання, які передбачають підвищення екологічної свідомості, впровадження стимулів для інвесторів та адаптацію міжнародних стандартів. Особлива увага у дослідженні зосереджена на перспективах використання green banking для післявоєнного відновлення економіки України. Стаття підкреслює, що розвиток green banking в Україні має потенціал сприяти екологічно відповідальному та економічно вигідному розвитку, забезпечуючи стабільність, конкурентоспроможність та сталий розвиток у майбутньому.

Ключові слова: green banking, стале фінансування, екологічні інвестиції, банківська система України, післявоєнне відновлення, екологічна стійкість, «зелений» банк, міжнародні інвестиції, енергетична ефективність, фінансові інструменти.

UDC 336.71:502.131

JEL G21, G10, Q01

Yuliia Khudolii, Ph.D. in Economics, Associate Professor, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic». **Arina Kulinich**, Master Student, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic». **Green banking and its development in the Ukraine.**

The article explores the concept of green banking as a key tool for sustainable development and environmental transformation of the Ukrainian banking system. The authors emphasize the importance of introducing green banking technologies to ensure economic growth while minimizing the negative impact on the environment.

The paper examines international experience in developing green banking, including lending instruments, green bonds, and asset securitization, which have effectively financed environmental projects. Particular attention is paid to the analysis of the dynamics of green bond issuance in different regions of the world, with Europe, the United States, and the Asia-Pacific region being the leaders. The paper provides data showing the rapid growth of sustainable investments, which reached USD 700 billion in 2023. It also highlights the key areas of use of green bond proceeds, such as energy, construction, transport, and waste management. The study analyzes in detail the peculiarities of green banking development in Ukraine, in particular its role in the post-war economic recovery. The authors emphasize that the introduction of green banking initiatives can help attract foreign investors, create jobs in the environmental infrastructure sector, and develop innovative technologies. The importance of green lending as a tool to support energy efficiency and renewable energy projects is highlighted. Among the main challenges to the implementation of green banking in Ukraine are low customer awareness, economic instability, lack of a clear state policy, and high start-up costs for the introduction of innovations. The authors propose comprehensive approaches to addressing these challenges, including conducting information campaigns, developing incentives for banks and customers, and adapting international experience. The findings emphasize that green banking is a powerful tool for building a sustainable economic future for Ukraine. A comprehensive approach to the implementation of this concept will not only contribute to the economic recovery after the war but also to the formation of an environmentally sustainable financial environment that meets the best international practices.

Keywords: green banking, sustainable financing, environmental investments, Ukrainian banking system, post-war recovery, environmental sustainability, green bank, international investments, energy efficiency, financial instruments.